

ברלין, 16.9.30

הקטין היקר -

קראתי את מכתבך בענין רב ודאגה גדולה. עוברת עלינו תקופה קשה, קשה מאוד, ואין לדעת אם הגענו כבר עד הקבעה. לפי התפתחות העיניים בעולם בכלל ובאימפריה הבריטית בפרט, ביוחד בהודו, חושש אני שאנו עומדים לפני נסיונות קשים ומכוח פוליטיות חדשות. מפלגת הקונגרס בהודו מסרבת להשתתף בועידה האנגלו-הודית, והמשלחת ההודית אשר נחמנתה על-ידי הממשלה האנגלית אינה בח-סמך, מלבד חלקה המושלימי, ואין ספק שהשפעת המושלימים בהודו, המשמשים עכשיו המשען העיקרי של אנגליה בהודו מתגבר עכשיו לאין ערוב, ואם כי ענייני איי אינם נוגעים לגמרי להודים, וכל מה שיעשה בארץ נגדנו לא יעזור אף במשהו לביסוס עמדת אנגליה באימפריה, ירימו עכשיו מתנגדינו ראש. כשראיתי את מקד נלד בצ'קוס אמר שיש עליהם לחץ עצום של המושלימים הבנגלים לספק את דרישות הערבים. הפסיתוזה של הלחץ הזה תגדל עכשיו שבתים, ומשרד הודו בלונדון בלי ספק ישפיע על משרד המושבות, שגם בלאו הכי אין העומד בראשו ידיד גדול שלנו - במדה רבה באשמתנו אנו, - ולמרות כל זה אין הסצב הפוליטי מפתיד אותי אלא הסצב הפנימי. משברים פוליטיים מצויים בכל חנועה, ואין להמנע מהם, גם סכנתם אינה גדולה ביותר - במה דברים אמורים ? בשלחנוקה יש כוח פנימי רב לעמוד בפרץ, כשהיא יודעת לפגוש את המשבר באומץ ובבטחון בכוחותיה, כשאינה נרתעת לאחוריה או אינה מתבלבלת

. / .

ומאבדת את דרכה, היש הכוח הפנימי הזה לחנוכתנו ? לדעתי,
זוהי השאלה. ולא מדאיג אותי כל כך מצב הרוח בקרב הציונות
הכללית, אלא בחוכנו אנו. אם גם במחנה שלנו תהגבר הפסיחוזה
של אסון, קטסטרופה, כשלון, אם גם אנשינו לא ידעו ולא יבינו
ששום מאורע חולף חיצוני - ויהי מר ורע ומוחץ כמאורעות של השנה
האחרונה - אינו מסוגל לערער את עמדתנו ואינו רשאי לרופף את
רצוננו ובמחוננו בכוח עצמנו - כי מרכז כוחנו הוא בנו, או
באמת יש לחשוש לעתידנו.

אני חושב לחשש הבל את הדאגה שמא "אנחנו נלך שבי אחרי
נאמנות לממשלה הנוכחית ונעצור בעד מאמצי מלחמה נגד ממשלת המנדט".
איני יודע מי ניהל באוסף ובקנאות את המלחמה נגד עמדת הממשלה
הנוכחית - מלבדנו. אבל חושש אני שגם חברינו יגרור אחרי הלך-
הרוח העקר והחולני הרואה מלחמת-דברים ובאספות ובצעקות את
מרכז העניינים, ולא בביצור מחסיד ועקשני של עמדתנו, גם בארץ
וגם בגולה. אני אהיה מהאחרונים אשר אולול בחשיבות החיוניות של
החזית הלונדונית, אבל איני רואה בה - אפילו בסומנט הנוכחי -
הזית הכל. התבצרותנו בארץ והגברת חנוכתנו בעולם, בשורה
הראשונה בקרב הנוער - היא גם עכשיו, עומדת בעיני בשורה הראשונה.
ברגע זה - דוקא מפני רוע מצבנו הפוליטי ועכוב העליה - עלינו
לחשל את חנוכתנו, גם במובן האידיאולוגי וגם במובן הארגוני.
עלינו להביא לגולה את אסונותנו בציונות גדולה הנשענת על צורך-
המונים מצד אחד ועל יכולת-יצירתנו והאפשרויות הכלכליות הגנוזות
בארץ מצד שני. עלינו לחזור בפעם המאה והאחת על האמת הגדולה

של חנוכתנו, שעתידנו חלוי לא באנגליה ולא בערבים - כי אם בנו, בנו, בנו ! לדעתי, זוהי ההנחה העיקרית המבדילה בינינו ובין כל שאר הזרמים בציונות. מבחינה זו אני מיחס ערך רב לקונגרס העבודה שאנו מכנסים בימים הקרובים. אם נצליח להגיד בקונגרס זה את אשר עלינו להגיד, אם יעלה בידינו לחת ביטוי הולם גם למפעל אשר הקיסונו בארץ וגם לרעיון אשר בשמן ולשמו עשינו אותו, אם נדע לפזר את המבוכה אשר השתררה במחנה - אני מאמין שנמלא חפקיד חשוב מאוד לשעה, ואולי לדורות.

מה היה נוחן ברגע זה קונגרס ציוני ? האם היה הקונגרס משמש הפגנה יהודית-ציונית כלפי חוץ ? האם היה במשהו מסייע להגבורה-כוחות פנימית ? האם לא היה נתפך לכיבוש-לבנים כשמץ ועכור ? והאם לא היה מגביר את האכזבה והרפיון ? הבהירות שהיו בשבוע זה בגרמניה יש בהן ללמד אותנו הרבה מאוד.

אחד קשר מיליון פשיסטים וקומוניסטים לעומת חסשה מליון שלפני שנחים, לפשיסטים בלבד חוסמת של כמעט ששה מיליון קולות - זוהי החשבה שניתנה ע"י העם הגרמני לקריאה הקונגרס שלהם ברגע של מבוכה וחוסר עבודה. גם לעם עצום ואדיר היושב על אדמתו זוהי סכה איומה. בבת אחת העמדו בסכנה כל הכיבושים שהפוליטיקה האמיתית והנבונה של שטרזמן כבש במשך 7-8 השנים האחרונות. אבל גרמניה לא תאבד. יש לה כחפים וחבות, גם לאחר ספלתה במלחמה העולמית. אולם חנוכה רצוצה ונבוכה של עם דרוי וחלוש כעמנו כשתחכנס בשעת רפיון ומשבר לקונגרס שבו הנציונל סוציאליסטים שלנו יחד עם

המזרחי יהוו בו רוב - ואלה הם הסיכויים בשעה זו לקונגרס -

איזו מכה אנושה היה קונגרס שכזה מנחיל לתנועה ׀

ויצמן חטא חטא גדול בישיבה האחרונה של הוה"פ

בעוקרו ללא-הכרח את הוכוח של מדינת היהודים, אולם ויצמן,

עם כל לקוייו וחסרונותיו, הוא בכל זאת מלא חרדה לגורל התנועה

והמפעל, ומכיר ברצינות המצב - אבל מה יחנו ומה יוסיפו ברגע

חמור זה הפרבשטיינים והזבוטינסקים בדימגוגיה הזולה והמופקרת

על "מדינת"-יהודים שאין בה לא אמונה בכוח העם, לא הערכה לקושי

המצב, לא הוקרה למפעל, ולא רצון אמתי לפעולה.

אם ישיבת ברלין הייתה לא טובה, מובטחני שקונגרס ברגע

זה, היה גרוע פי שבעים ושבעה. נחלל סוף כל סוף לחשוב מה

יאמרו הרוזיוניסטים עלינו. יאמרו שאנו מפתדים מכוחם -

ינעם לחכם. אולם עלינו להגין על התנועה, והיינו מתחייבים

בנפשנו אילו היינו מרשים ברגע זה לכנס קונגרס רוזיוניסטי -

כי גם גרינבוים ופרבשטיין ידברו עכשיו בלשון רוזיוניסטיה,

והיינו מגלים את קלון התנועה בעולם, דוקא בשעה זו כשאנו

מצווים לעמוד על נפשנו ועל נפש תנועתנו.

אולם - שמא פשה הנגע הרוזיוניסטי גם בחוכנו ?

אולי חושבים גם חברינו שהג'סטה הגדולה והפרוזה הגבוהה והפוזזה

ההירואית היא שתציל אותנו ?

אני נמנעת ~~בכוונה~~ מנגוע בשאלה "ההסכם". בקונגרס תהיה

לי ההזדמנות לברר שוב את השאלה הזאת, - אם עדיין לא עלה בידי

לברר אותה עד עכשיו אין לי בטחון שיעלה בידי הפעם הזאת,
אולם אנסה. אבל אין אני רואה גם שאלה זו כמרכז הוכוח בחוכנו.
אני מצטער ומחפלא על שלא נתנו לך להביע דעתך בעתונותנו.
הלוא גם אליהו חולק עלי וגם כתב נגדי בהמה"צ - והן גם הוא
במקרכת. ברם, זאת נברר אחרי-כך, בשובי לארץ.
הדברים נתארכו בין כך ובין כך, ועוד חזון למועד.
הוכוח בינינו לא חם-כנראה.

שלום לך.

שלך

ד. בן-גוריון